

KRISTUS KUNINGA SUURPÜHA B AASTAL

(Esimene lugemine Tn 7:2a.13b-14)

Lugemine prohvet Taanieli raamatust:

Mina, Taaniel, nägin öises nägemuses: ja vaata, taeva pilvedega tuli keegi, kes oli Inimesepoja sarnane. Ta tuli elatanu juurde ning viidi tema ette. Ja tema kätte anti valitsemine, au ja Kuningriik. Kõik rahvad, hõimud ja keeled teenisid teda. Tema valitsemine on igavene valitsemine, mis ei lõpe. Ning tema kuningriik ei kao. See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps 93:1. 2-3. 4-5 R:1a)

R: Issand on kirkuse kuningas.

Issand on kuningas, kirkusega on ta rüütatud.

Issand on rüütatud, võimusega võötatud.

Tema on kinnitanud maailma

nii, et see ei vangu.

R:

Sinu aujärg on kindel muistsest ajast,

sina oled igavesest ajast.

Jõed tõstsid oma häält, jõed tõstsid võimukalt oma häält,

jõed tõstsid oma kohina.

R:

Ülevam kui paljude vete kohin,

võimsam kui meremüha on Issand ülal kõrges.

Sinu seadused on kindlad ja uskumist väärt,

Issand, sinu kojas on pühadus igaveseks ajaks.

R:

(Teine lugemine Ilm 1:5b-8)

Lugemine püha apostel Johannese ilmutuse raamatust:

Jeesus Kristus on ustav tunnistaja, esmasündinu surnute seast, maa kuningate valitseja. Tema armastab meid ja on lunastanud meie patud oma vere läbi. Tema on teinud meid kuningateks ja preestriteks Jumala, oma Isa ees. Temale olgu kirkus ja võimus igavesest ajast igavesti. Aamen. Vaata, ta tuleb taeva pilvedega ja kõikide silmad saavad teda näha, ka nende silmad, kes tema läbi torkasid, ning kõik rahvad maa peal nutavad tema pärast. Jah, aamen. Mina olen alfa ja oomega, ütleb Issand – Jumal, kes on ja kes tuleb – Kõigeväeline.
See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Mk 11:9.10)

Halleluuja. Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel,
kiidetud olgu meie esiisa Taaveti kuningriik. Halleluuja.

(Evangeelium Jh 18:33b-37)

Lugemine püha Johannese evangeeliumist:

Sel ajal küsis Pilaatus Jeesuse käest: “Kas sina oled juutide kuningas?” Jeesus vastas: “Kas sa ütled seda omast peast või on seda sulle keegi minu kohta öelnud?” Pilaatus kostis vastuseks: “Kas olen mina siis juut? Sinu oma rahvas ja ülempreestrid on sind andnud minu kätte. Mida oled sa teinud?” Jeesus ütles: “Minu kuningriik ei ole sellest maailmast. Kui mu kuningriik sellest maailmast oleks, küll siis mu sulased oleksid võidelnud, et mind ei oleks antud juutide kätte. Aga minu kuningriik ei ole sellest maailmast.” Pilaatus ütles: “Ja siiski, kas sa oled kuningas?” Jeesus vastas: “Need on sinu sõnad, et ma olen kuningas. Selle jaoks ma olengi sündinud ja tulnud maailma, et tõest tunnistada. Ja igaüks, kes on tõe seest, see kuulab minu häält.”

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, neil päevil kui Hispaania kuningas Fernando VII 1833. aastal suri ega jätnud troonipärijat, laiutas üle ajalehtede esikülgede suur uudis: Hispaanial ei ole enam kuningat! Seda sõnumit juhtus lugema üks psühhiaatriaiga patsient, ja muutus veidi rahutuks. Järgmisel hommikul ärgates oli ta selgusele jõudnud: Hispaanial on jälle kuningas – see olen mina!

Kuigi too vaene mees teadis nüüd, et tema on Hispaania kuningas, siis paraku Hispaania seda veel ei teadnud, ja kahjuks polnud ka raviarstid eriti innukad rõõmusõnumit edasi andma. Nii et seekord lõppes kõik õnnelikult.

See õpetlik lugu – mis pärineb XIX sajandi esimesel poolel elanud ukraina päritolu vene kirjaniku Nikolai Gogoli jutustusest “Hullumeelse päevik” – olgu meilegi manitsuseks, et peale selle, mis me ise enda kohta teame, on oluline arvestada ka sellega, mida arvab sellest “Hispaania” – st teised asjassepuutuvad inimesed –, mida arvavad meie raviarstid, ja mida ütleb meile lõpuks kõige selle peale Kristus, kes on kuningas kõige loodu üle.

Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, Vanas Testamendis kümmet käsku andes ilmutas Jumal Moosesele oma nime, mida kirjutati – nagu heebrea keeles kombeks – ainult kaashäälikutega: Jod He Waw ja He. See polnud asեծոնա, vaid Jumala pärisnimi. Ja kui teine käsk Moosese seaduses kõlas: “Ära tarvita Jumala nime asjata”, siis hakati seda nime pidama pühaks – nii pühaks, et ainult ülempreester tohtis seda häälega välja öelda, ja sedagi vaid kord aastas. Pole siis ime, et pärast Jeruusalemma templi purustamist ja templiliturgia hääbumist vajusid Jumala nime vokaalid unustusse. Jumala nime tetragramm – neli kirjatähte – kordub aga Vanas Testamendis üle 6800 korra, ja traditsiooniliselt öeldi piiblit valjusti lugedes Jumala nime asemel alati ‘Issand’ – heebrea keeles ‘Adonai’. Nii teevad vagad juudid tänase päevani.

Kui aga Vana Testament umbes 250 aastat enne Kristust Aleksandria juutide jaoks kreeka keelde tõlgiti, kasutati seal Jumala nime vasteks sõna ‘Pantokrator’ – ‘kõige üle valitseja’. Vanas Testamendis nimetatakse ju Jumalat ka kuningaks, nagu näiteks 95. psalms: “Kuningaks kõigi jumalate üle”. (Ps 95:3) Kui lisada, et Uues Testamendis jääb Jeesusele kuninga tiitel külge juba tema sünniga seoses – küsisid ju hommikumaa targad Heroodeselt: “Kus on see juutide vastsündinud kuningas?” (Mt 2:2) – siis on arusaadav, miks muutub Jeesuse kui kõiksuse kuninga kujund kristliku teoloogia ja ikonograafia lahutamatuks osaks kõikideks aegadeks.

Seega on mõistetav, et kui paavst Pius XI aastal 1925 kirikuaasta viimase pühapäeva Kristus Kuninga suurpühaks kuulutas, oli sellel sümboolne tähendus. Just hiljuti lõppenud Esimese maailmasõja järel olid Euroopa monarhid oma riikides reaalse võimu kaotanud, ja nende asemele pürgisid valitsejateks diktaatorid. Paavst soovis juhtida tähelepanu asjaolule, et tegelikult saabki tõeline kuningavõim kuuluda ainult Jumalale, kes valitseb üle inimeste lühinägelike huvide. Üsna pea järgnenud Teise maailmasõja ajal saigi just nn “Kristus kuninga vagadus” juhtmotiiviks Saksamaa katoliku kirikus sündinud vastupanuliikumisele; see taunis maailma ilmalikustumist ja oli suunatud natside omavoli vastu, sarnaselt nagu saksa luterlaste seas nn “Bekennende Kirche” ehk “tunnistuskirik”.

Armsad õed ja vennad, ka meie elame ärevaid aegu. Juba mõnda aega oleme me taas näinud maiste valitsejate suvaõigust tõusmas, oleme tunnistajaks, kuidas jälle kord tahetakse tervetele ühiskondadele kehtestada ebainimlikke reegleid. Tundub tõesti, nagu oleks nii mõnigi selle maailma valitsejatest otse hullumajast välja lastud, ning järjest rohkem peame ka meie mõtlema sellele, mida saab meil kord olema enda õigustuseks öelda Taevase kuninga kohtu ees, kui meilt päritakse aru maiste valitsejate meeldevaldsete korralduste kriitikavaba täitmise kohta. Me peame palvetama selle eest, et Kristus ise aitaks meid seal, kuhu meie inimlik hea tahe ei küüni – et maailmale jääks veel aega meelt parandada ja valmistuda tema taastulemiseks. Aamen.